

Försäkringskassan får massiv kritik

Kvantitet sätts före kvalitet. Inspektionen för socialförsäkringen sågar Försäkringskassans handläggning av sjukpenning.

I alla led råder ett "produktionskrav" som går ut över kvaliteten – hos handläggare, specialister, chefer, "omprövare" – alla prioriterar att jobba fort hellre än korrekt. Beslut är rättsosäka, dåligt underbyggda och grundas inte ens på rätt paragrafer alla gånger, skriver Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, i sin granskning.

Detta plus att facktermer inte förklaras gör att det nästan är ett omöjligt uppdrag för försäkrade (sjuka!) att överklaga och tillvarata sina rättigheter, dundrar ISF.

Bara ETT av 10 beslut om avslag eller indragen sjukpenning är korrekt motiverat, begripligt och möjligt för den försäkrade att få så pass mycket information att hen begriper hur hen kan tillvarata sina rättigheter enligt lag, enligt Inspektionen för socialförsäkringen.

ISF har granskat personakter på Försäkringskassan, FK, dvs läst igenom beslut om avslag eller indragen sjukpenning och funnit stora brister. Det brister i tillämpningen av regler och paragrafer, i analysen av varje ärende, i motiveringen av beslut. Det gäller både enskilda handläggare på närmsta FK-kontor, men också Försäkringskassans egen prövning av överklagade fall.

FK hänvisar inte till gällande lagar eller gör det felaktigt, underbygger inte sina beslut, eller gör det inte på ett begripligt sätt.

Nu är inte heller IFS-rapporten överdrivet glasklar, men man använder ord som "anmärkningsvärt" om bristerna. Samt att det är "mycket vanligt att man hänvisar till fler bestämmelser än de som är relevanta i det aktuella ärendet", vilket gör det

svårt för den försäkrade att kämpa vidare med sitt fall. Eller att FK blandar ihop lagar inkl förarbeten med sina egna motiveringar utan att klart ange vad som är vad. Eller använder fackuttryck utan att förklara dem.

Det kan bero på att lagstiftningen är komplex, skriver ISF, och att den helt enkelt är för svår för FK att tolka, särskilt "svårtillgänglig i de fall den försäkrade är arbetslös". Då ska t ex inte reglerna för rehabiliteringskedjan användas, men det har FK gjort i alla fall.

När det gäller överklagade beslut, som FK prövar internt, är besluten bättre formulerade, men även här anser IFS inte "att omprövningsbesluten genomgående håller god kvalitet", vilket är lika med underkänt. Sannolikheten för ändring av beslut vid omprövning varierar mellan kontoren och inom FK råder det olika uppfattningar om vad en omprövning innebär, vilket IFS anser är rättsosäkert. IFS vill se att *alla* ärenden överallt får en ny förutsättningslös prövning.

I både FK:s beslut och beslut efter omprövning brukar det som talar FÖR rätten till sjukpenning redovisas, och ändå avslås beslutet utan att motiven till avslag beskrivs ordentligt. Inte heller redovisas hur de synpunkter som den försäkrade lämnat påverkat bedömningen. Vilket ger den enskilde bilden av att FK avslår oavsett de skäl som talar FÖR.

Men det gör det också svårare för den enskilde att överklaga, när man inte får tillgång till någon argumentation kring hur besluten har fattats.

Reflektion: Om nu lagarna är så svåra, besluten så illa formulerade och underbyggda. Hur ska då en sjuk person orka, eller sjuk och utförsäkrad fullt upptagen i arbetsmarknadens alla sysselsättningsåtgärder, och kanske utan tillräcklig utbildning för att ta sig igenom denna snårskog av obegriplig kanslisvenska... Hur ska denna person kunna tillvarata sin rätt och få del av den trygghet som de och vi alla betalar in till sjukförsäkringssystemet?

Maria Wallin

redaktör SocialPolitik

[Länk till rapporten](#)